

پایه :	۴	موضوع :	عقاید ۴
تاریخ :	۹۳/۳/۲۲	ساعت :	۱۰:۳۰

نام کتاب: بدایه المعارف الالهیه (از عقیدتنا فی صفاته تعالی تا الفصل الثانی فی النبوه)

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی

۱. الصفات الثبوتیه الإضافة ترجع فی حقیقتها إلى صفة واحدة حقیقیة و هی ب ۷۸
 أ. الحیاء ب. القیومیة ج. وجوب الوجود د. القدرة
۲. الظاهر من المصنّف أنّ الإثابة علی الطاعات مجازاة العاصین.
 أ. مقتضى العدل نظیر ب. مقتضى العدل بخلاف
 ج. لا یكون مقتضى العدل نظیر د. لا یكون مقتضى العدل بخلاف
۳. کدام معنای حسن و قبح، محل نزاع عدلیه و اشاعره است؟ ج ۱۰۳
 أ. امر ملایم و غیر ملایم طبع ب. شیء کامل و ناقص
 ج. فعلی که فاعل آن سزاوار مدح یا ذم است د. فعل شرعی و غیر شرعی
۴. البداء المحال فی حقّه تعالی هو التبدّل و التّغییر فی ناحیة د ۱۹۴
 أ. فعله التشریحی ب. فعله التکوینی ج. علمه الفعلی د. علمه الذاتی

تشریحی

۱. دلیل مصنف بر «اتحاد صفات با ذات خداوند» چیست؟ توضیح دهید. ۷۶

صفات خدا عین ذات اوست. اولاً: مقتضای جمع بین آیات و روایات همین قول است ثانیاً: با توجه به اینکه خدای تعالی کمال مطلق است اقتضای کمال عینیت ذات و صفات است چون اگر کمالات خارج از ذات او باشند یا به صورت تنزیهی و سلبی معنی شوند مخالف کمال مطلق بودن اوست و خارج بودن کمالات از ذات او مستلزم احتیاج است.

* من جملة شبهات المادیین المنکرین للمبدأ المتعال: أنّهم یقولون کیف یمکن أن نعتقد بما لا یكون قابلاً للإدراک الحسیّ. ۸۸

۲. شبهه فوق را نقد کنید.

اولاً: هیچ دلیلی بر انحصار موجودات در موجودات مادی نداریم بلکه بر وجود اشیاء غیر مادی دلایل بسیاری است مثل احضار ارواح و تخلیه روح و رویاهای صادقانه که دلیل وجود روح است و روح موجودی غیر مادی است.
 ثانیاً: تمام اشیاء مادی هم با حواس پنجگانه قابل درک نیست مثل اشعه ماوراء بنفش و مادون قرمز.

* فعلم مما ذکر أنّ الشرّ علی قسمین: أحدهما هو شرّ بالذات وبالحقیقة.... و ثانيهما هو شرّ بالعرض و بالاضافة. ۱۲۹ خط ۵

۳. با توجه به عبارت، اقسام شر را که در عبارت آمده توضیح دهید.

الشر بالذات و بالحقیقة: لیس إلاّ الأمور العدمیة التي لها شأنیة الوجود ولكن اختلت علتها بمفادة عله أقوى معها بحيث یمنعها عن التأثير فهذه الامور معدومة بعدم علتها.

الشرّ بالعرض و بالاضافة لیس إلاّ ما یؤدی إلى العدم و علیه فلیس بین الموجودات شرّ مطلق و انما الوجود هو الشرّ بالعرض و هو ما یؤدی إلى الشرّ بالذات و الشرّ بالذات لیس بمجوعول لانه معدوم بعدم علتها.

۴. صور چهارگانه ظلم را نوشته، دلیل عدالت خداوند و منزّه بودن از همه آن صور را بیان کنید . ۹۶

ریشه‌های ظلم یکی از این چهار وجه است: ۱. جاهل به قبح عمل باشد ۲. قبح عمل را می‌داند ولی بر انجامش مجبور و از ترکش عاجز باشد ۳. از بدی کار آگاه است و بر انجامش مجبور نیست ولی چون نیاز دارد مرتکب می‌شود ۴. قبح عمل را می‌داند، مجبور به انجام هم نیست و نیازی نیز ندارد بلکه تنها از روی هوا و هوس و سرگرمی انجام می‌دهد و چون تمام این صور درباره خدا محال است پس ظلم او سر نمی‌زند و مطلقاً عادل است زیرا تمامی این امور موجب نقض خدا است و در ادله توحید و اثبات وجود خدا ثابت شد که او کمال صرف و مطلق است.

* استدلال امامیه بآنکه لو لم یكونا عقلیین لزم التوالی الفاسدة من انتفاء الفرق بین النبیّ و المتنبّی و من إفحام الأنبیاء . ۱۰۵

۵. با توجه به عبارت، انکار حسن و قبح عقلی چه پیامدهایی دارد؟ توضیح دهید.

۱. اگر حسن و قبح عقلی نباشد ظهور معجزه در دست کذاب هم جایز می‌شود و فرق بین نبی و متنبی روشن نمی‌شود ۲. انهما لو كانا شرعیین لم تجب المعرفة و النظر عقلاً فیلزم إفحام الأنبیاء.

* إن العقل لا يعذر الجاهل القادر علی الفحص كما لا يعذر الجاهل بالمكلف به العالم به إجمالاً و مناط عدم المعذوریة فی المقامین هو عدم قبح مؤاخذه الجاهل فیهما و لا مجال للأخذ بالبراءة العقلیة فإنّ البیان موجود . ۱۴۷-۱۴۶

۶. أ. «حکم جاهل مقصر در فحص احکام» چیست؟ ب. منظور از «برائت عقلی» و دلیل عدم تمسک به آن چیست؟

أ. جاهل مقصر در فحص از احکام شرعیه معذور نیست و عقاب و مؤاخذه دارد. ب. منظور: قبح عقاب بلا بیان - دلیل: چون در باب جاهل مقصر، بیان وجود دارد و لذا موضوع قاعده برائت عقلی، محقق نیست.

* التوالی الفاسدة للقول بالجبر کثیرة، منها امتناع التکلیف و منها لغویة إرسال الرسل و منها عدم الفائدة فی الوعد و الوعد و منها أنه لا معنی للمدح و الذم بالنسبة إلى أفعال العباد . ۱۵۸

۷. با توجه به عبارت، قول به جبر چه نتایج و لوازم فاسدی دارد؟ بیان کنید.

منها امتناع التکلیف لأنّ الناس مجبورون و غیر قادرین و التکلیف بما لا یطاق قبیح و منها لغویة ارسال الرسل لأنّ اتباعهم لیس تحت قدرتهم و منها عدم الفائدة فی الوعد و الوعد لأنّ المفروض عدم دخالة الناس فی الأفعال، و منها أنه لا معنی للمدح و الذم بالنسبة إلى أفعال العباد لعدم دخالتهم فیها أصلاً.

* «الفعل مفوض إلینا، و لا مدخلیة فیهِ لإرادته و اذنه تعالی» و الذی أوجب هذه المزعمة الفاسدة هو الإحتزاز عن نسبة المعاصی و الکفر و القبائح إلیه تعالی . ۱۶۰

۸. عبارت مذکور دیدگاه چه کسانی بوده، مربوط به چه بحثی است؟ ب. ریشه این نظریه را مختصراً توضیح دهید.

عبارت مذکور دیدگاه مفوضه را بیان می‌کند و مربوط به بحث اعمال انسانی است که انسان در افعال خود مجبور است یا همه امور در افعال به خود انسان واگذاشته شده است که مفوضه قائلند اراده و اذن خدای متعال در افعال انسان هیچ دخالتی ندارد و سبب این نظریه آن است که ایشان برای تنزیه خدای تعالی از انجام هر گونه معصیت و کفر و فعل زشت تمام افعال را به طور مستقل به خود انسان مستند نموده‌اند.

۹. «قضا و قدر علمی» را توضیح داده بنویسید از صفات ذات‌اند یا فعل؟ چرا؟ ۱۸۲

قضا و قدر علمی: پیش بینی و علم به چگونگی و تقادیر اشیاء و علم به آغاز و انجامشان قبل از وجود یافتن آنها از صفات ذات است؛ چون مساوی با «علم ذاتی» می باشد.